

William Balck

”Rozwój taktyki w ciągu Wielkiej Wojny”, William Balck, Warszawa 2012 : [recenzja]

Przegląd Historyczno-Wojskowy 14(65)/2 (244), 186

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Omawiana książka składa się ze wstępu napisanego przez Jadwigę Piłsudską-Jarczewska – córkę Marszałka, 50-stronicowej biografii gen. Kazimierza Sosnkowskiego pióra Jerzego Kirszaka oraz niemal tysiąca zdjęć, fotokopii dokumentów, listów, obrazów poświęconych bohaterowi. Wiele z nich jest publikowanych po raz pierwszy. Wykorzystane materiały pochodzą m.in. ze zbiorów prywatnych, archiwów i muzeów. Podzielono je chronologicznie na osiem części. Pierwsza, najkrótsza z nich, dotyczy pochodzenia generała i jego rodziny. Następnymi pięć rozdziałów prezentuje działalność Sosnkowskiego przed I wojną światową, w czasie walki o niepodległość i granice, w II RP, w latach 1939–1944 oraz po jego odejściu ze stanowiska naczelnego wodza. Ostatnie dwa rozdziały poświęcone są jego pięciu synom oraz pośmiertnemu upamiętnianiu generała. Na szczególną uwagę zasługuje wyjątkowe bogactwo i różnorodność przedstawionych ilustracji oraz szczegółowe podpisy.

William Balck, *Rozwój taktyki w ciągu Wielkiej Wojny*, „Tetragon”, Warszawa 2012, XIV, 222 s.

Książka pt. *Entwicklung der Taktik im Weltkrieg* była jedną z najważniejszych i najpopularniejszych niemieckich prac okresu międzywojennego dotyczących tej tematyki. Po raz pierwszy została wydana w 1920 r. i wkrótce została przetłumaczona na hiszpański, rosyjski, polski, angielski i grecki. Drugie wydanie, zmienione i poszerzone o ponad 70 stron ukazało się dwa lata później. Autor książki, gen. por. William Balck był autorytetem w sprawach taktyki już przed I wojną światową dzięki swoim pracom, a przede wszystkim wielotomowemu dziełu pt. *Lehrbuch der Taktik* (Podręcznik taktyki), które wielokrotnie wznawiano i tłumaczono. W czasie I wojny światowej Balck dowodził krótko brygadą na froncie wschodnim, a potem różnymi dywizjami na froncie zachodnim.

Obecne wydanie jest reprintem polskiego tłumaczenia z 1921 r., przygotowanego przez majora ze Sztabu Generalnego Tadeusza Różyckiego, z przedmową Tadeusza Kutrzeby, wówczas podpułkownika Sztabu Generalnego. Godne uwagi są zamieszczone w książce schematy i szkice przedstawiające szyki bojowe pododdziałów oraz fortyfikacje armii walczącej na froncie zachodnim.

W obecnym wydaniu zamieszczono wstęp autorstwa Jarosława Centka pt. *Generał William Balck i jego analiza rozwoju taktyki w I wojnie światowej* oraz przedmowę autora. Pierwszy z dwunastu rozdziałów dotyczy wyszkolenia pokojowego i rzeczywistości wojennej, a kolejne trzy – wojny ruchowej, pozycyjnej na zachodzie w latach 1914–1917 oraz walk na wschodzie i we Włoszech. Rozdział piąty, zatytułowany *Technika na wojnie*, poświęcono m.in. wykorzystaniu samochodów, czołgów, technicznych środków łączności, gołębi pocztowych i psów meldunkowych, lotnictwa, broni chemicznej itd. W następnym autor omówił doświadczenia z walki obronnej w wojnie pozycyjnej. Krótki rozdział siódmy przedstawia niemieckie metody prowadzenia natarć o celach ograniczonych, a ósmy – zastosowanie karabinów maszynowych w głównych armiach walczących w I wojnie światowej. W rozdziale dziewiątym zostało szczegółowo opisane natarcie piechoty w wojnie ruchowej, w tym m.in. wpływ warunków atmosferycznych, oraz specyfika walki w lesie i o miejscowości. Ostatnie trzy rozdziały poświęcone są odpowiednio: kawalerii, artylerii oraz działaniom w roku 1918. Pracę zamykają uzupełnienia autora w oparciu o publikacje wydane po złożeniu książki do druku.

Krzysztof Fudalej